

הכותר

לקט מאמרים לחיזוק הצניעות

הזכויות לא שמורות, מצוה לצלם, לתרגם ולהפיץ.

"ומקום פה עמדי לעורר על ענין מכאיב ומבהיל שטועים בו רבים... יש הנמנעים מדבר בזה מטעמי צניעות. שומו שמים! בדור פרוץ וירוד בכל הענינים, בהלבשה... בריש גלי ולא יתבוששו, ולדבר בעניני קדושה וצניעות זהו נגד הצניעות! היש לך הטעיית היצר גדולה מזו?" (הגר"א קוטלר זצ"ל)

הגרש"ד פינקוס זצ"ל

נעמוד כעת על נקודה מסוימת בנושא הצניעות. לא נתייחס כאן לנקודה ההלכתית של הצניעות, וגם לא לבחינה המעשית שבענין, אלא לנקודה של השפעת הסביבה - עד כמה גדולה השפעתה על כל המודד שלנו לגבי המושג של "צניעות"... הלכות צניעות בעצם אינן מפורטות בשולחן ערוך¹, אלא אנו מחליטים לעצמנו מה ראוי ומה לא ראוי. וכשנתבונן על מה אנו מבססים את החלטותינו בכל הענינים הללו, נראה שרובן בנויות על הנהגת הסביבה בה אנו חיים! וזהו שורש הבעיה.

ישנם כמה וכמה דברים שרבנים רוצים למחות עליהם, אך אינם יכולים², כי "כשם שמצוה על אדם לומר דבר הנשמע, כך מצוה על אדם שלא לומר דבר שאינו נשמע"³. אבל עלינו לדעת, שגם אם הרבנים אינם מוחים על כל דבר, אין זה אומר שהדבר הוא כשר וראוי! כמו שפשוט וברור שלא כל מה שישנו בבני ברק הוא בהכשר של הרב שך, ולא כל מה שבליקוד הוא בהשגחתו של רבי אהרן קוטלר. כשישנן פרצות גדולות הרבנים יוצאים ומעירים, מתערבים ומוכיחים, אבל עדיין אין זה אומר שאם הרבנים שותקים - הכל כשר!

(ספר 'נפש חיה' - עמ' פ' - פא)

¹ יעוין מש"כ בזה הגר"י גשטטר זצ"ל בקונטרס 'מבעד לצמתך' (נדפס בספרו שו"ת 'להורות נתן' סוף ח"ה) פ"ה אות ג וז"ל: "ואף דלא נזכרו ברמב"ם ובשו"ע בהדיא שאסור לאשה להשמיע קולה בפני אנשים... הנה באמת גם לא נזכר בהדיא ברמב"ם ושו"ע דאסור לאשה לצאת בבגדי פריצות, ורק ממילא נשמע מהא דמבואר באה"ע לענין שיוצאת בלא כתובה... אבל יסוד הדין שהאשה אסורה לצאת שלא בצניעות לא נכתב בהלכה מיוחדת. והטעם נראה פשוט, כמש"כ הרמב"ם בפירוש המשניות מנחות פ"ד וז"ל "והמשנה לא דיברה על אלה המצוות [לצניעות תפילין ומוזוה] דבר מיוחד לכלול דיניהן עד שיהיה חייב לפרש אותו, וסיבת זה בעיני, לפי שהיו הדברים האלה מפורסמים בזמן חיבור המשנה והיו ענינים ידועים ונהוגים ביד כל העם פרט וכלל, ואין ענין מהם נפלא משום אדם, ועל כן לא ראה לדבר בהם..." עכ"ל, וכמו כן ענין הצניעות נתפשט בישראל מאז ומעולם, ואיסור הפריצות היה מפורסם לכל עד שלא היה צורך להשמיע את האיסור דאסור לצאת בבגדי פריצות, והפחיתות והנוק שבזה היתה מודעת על פני תבל". ע"כ דברי הגר"י. וראה עוד מש"כ הגר"י גרוס ביאום אני חומה' ח"ב עמ' שמ וז"ל: "דאין השו"ע צריך לפרט בכל פרטי אופנים של לבוש שאינו צנוע ורוח הוא באנוש להשכיל ולהבין את אשר לרחק".

² וראה מש"כ בשו"ת מהרש"ם ח"ד סי' קלח וז"ל: "לדעתי יוסיף באות ג' הערה ואזהרה רבה להנשים ההולכות בעשרותיהן פרועי הראש שהיא איסור תורה... ואם כי היה ראוי לייחד בשביל זה מודעה מיוחדת באריכות דברים, אבל יען שידעתי שכבר נרפץ הגדר בגליל הזה ונתפשט מאוד, וכמעט אבדה כל תקוה בלבי להועיל, לזאת ידי עצרות...", וזה אפי' באיסור תורה המפורש בשי"ם ובשו"ע, ועל אחת כמה וכמה בדבר שאינו מפורש אלא מסור ללב להבין ולהרגיש שהוא אינו צנוע.

³ יש לדעת מש"כ בזה באגרות משה או"ח ח"ב סי' לו וז"ל: "ונראה פשוט שכשבה אדם ללמוד ודאי מלמדיו לו כל דבר כפי הדין אף בברור שלא יקבלו, ואין להורות שלא כדון בשביל זה שלא יקיימו, ורק כשאין שואלים ממנו אין לנו בעצמנו לומר, שזהו רק מדין מחאה, וליכא באופן זה, מטעם שהיה שונגים ולא מזידים. וכן נראה פשוט שאם יש שם גם מי שיקבלו צריך לומר להם שאסור אף שידוע שאיזה מהם לא יקבלו ויהיו מזידים, דבשביל לקלקל אלו שיעברו במזיד ויענשו כמזיד אין לקלקל לאלו שיקבלו, שהרי כשלא יודיעום יעברו בשוגג שהוא ג"כ איסור וקלקול".

מרן רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל

"יש לעורר בחינוך הבנות על ענין שעלינו לחזור ולשננו כי נשכח לגמרי בימינו. הנה אמרו שם בתנחומא (פ' וישלה) על הפסוק "ותצא דינה בת לאה" - שלא ניתנו תכשיטים לאשה אלא שתהא מתקשטת בהן לתוך ביתה, שאין נותנין פירצה לפני הכשר, ביותר לפני הגנב וכו', וזהו שאמר הכתוב כל כבודה בת מלך פנימה וכו'. לימדונו חז"ל שכל מעלתה של האשה שנקראת 'בת מלך' הוא דווקא בהיותה פנימה, אך כשאינה נוהגת בהנהגה זו וממילא נכשלים על ידה בראיה, הרי הדבר פגם הוא לה.

כמה חינוך צריך לזה עוד מקטנותה של הבת, עד כמה החובה עלינו להשריש בה את הצניעות הפנימית שלה, ואת חובת הצניעות המחייבת זהירות שלא יוגרם על ידה מכשול לאחרים".

(ספר 'דרכי החיים' ח"א עמ' תלג)

מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א

"וכל שכן כשיוצאין בחוץ בין אנשים שצריכין מאד ליהדר בזה, ואמרו (מדרש תנחומא, וישלה ס' ה) לא ניתנו תכשיטין לאשה אלא שתהא מתקשטת בהן בתוך ביתה, וכל כך הקפידו ע"ז עד שרבי יוסי דמן יוקרת אמר לבתו שובי לעפרך ואל יכשלו בך בני אדם (תענית כד), ובעוה"ר היום הדור פרוץ ומתקשטים ביותר וכו' והרבה יש לדבר ע"ז בעוה"ר, ואשרי מי שזזהרת בזה ולא תסתכל על חברותיה".

(ארחות יושר - צניעות)

מרן הגר"ש וואזנר שליט"א

"הרצון להראות היופי וההתבלטות דוקא ברחובות קריה - מקורו בטומאה, והוא ההיפך מכבודה בת מלך פנימה דיקא".

(מתוך מכתב. צילום הכת"י מופיע בספר 'דברי שלום' עמ' שלז)

מרן הגר"ש אויערבאך שליט"א

בס"ד אור ליום רביעי לסדר 'אם בחוקתי תלכו', יט בזיו, לד בעומר, תשנ"ט הנני להצטרף בזה לקריאת גדולי ישראל שליט"א בדבר חובת הלימוד לבנות ישראל בעניני צניעות והלכותיה¹, המהווים את יסוד קדושת ישראל. הדברים האלה ידועים לכל אשר בשם ישראל יכונה, אך מה נעשה ולאט לאט מקילים בדברים העומדים ברומו של עולם, והלבבות מתקררים מפני רוב ההוגל בזה ברשות הרבים דידן, ה' ירחם. הזלזול בזה מביא כידוע למכשולים רבים וגדולים, וכבר קבעו חז"ל: גדול המחטיאו יותר מן ההורגו, ח"ו..."

ברוך אשר יתאמץ לקיים התורה הזאת, ללומדה וללמדה את ישראל, אשר בלעדיה אין קיום לתורה ולישראל, ח"ו. ובזכות ההתעוררות בדברים לקיימם הלכה למעשה, נזכה בקרוב לגאולת ישראל וישועתם, ונגלה כבוד ה' במהרה בימינו אמן.

באעה"ח שמואל אויערבאך

(מתוך גליון 'צופיה' מס' 5)

¹ בקביעת שיעורים בהלכות צניעות, יש להזהר ולהזהיר שלא ללמוד וללמד בספרים פסולים בעלי גישה פשרנית המחזירים למחנינו רוח חדשה ומושגי "צניעות" נמוכים ושפלים. יש לשים לב כי מכתבי גדולי ישראל המופיעים בתחילת הספרים הנ"ל אינם אלא מכתבי ברכה לחבר, ואינם מהווים כלל הסכמה לתוכן הספר. ואפילו בהסכמות כבר כתב מרן הסטייפלר זצ"ל בספרו 'חיי עולם' ח"ב פרק ח': "ואפילו חיבור שיש עליו הסכמות מחמני תורה אין זאת אומרת כלל על הגינות הוראות החיבור כידוע, ואין רצוני להאריך, רק אעתיק מש"כ הגאון מהרש"ם ז"ל בתשובותיו ח"א סי' קט וז"ל הן נשלח אלי ספר כו' וגם אני הסכמתי עליו בראותי אפס קצתו כו' וכאשר עינתי ראיתי כי כל רוח דעת אין בקרב עיי"ש כל הסימוי". [והביא זאת הגר"מ שולזינגר זצ"ל בספרו 'משמר הלוי' זבחים בפתיחה אות ב].

נפתח את אלבומי התמונות!

החדשים. נדמה כי הסיפור הזה תפור ממש על הענין הזה, וביותר לדורנו אנו, כאשר בתפקיד המלך משמשים בנינו ובנותינו - ישראל בני מלכים, והחייט - חייטים רבים הם, מחנכים ומחנכות, בהם אנשי מעמד וראשי ישיבות, המשכנעים את בנינו ובנותינו כי המלבוש הבלתי-נראה הזה, הוא אינו נראה רק לשוטים ו/או לאותם שאינם בני תורה, אבל החכמים ובני התורה רואים היטב שזהו כיסוי, ואף כיסוי מהודר.

וכאשר המלך יוצא בבגדיו החדשים לרחובה של עיר, ישנו את הילד הקטן שבסיפור שעומד וזועק: המלך ערום!! בתפקיד הזה משחק כל מי שאינו נמנה על אנ"ש, מהעם שבשדות, שנקלע למחוזותינו או לשמחותינו, הם שלא שמעו את הסבריהם המשכנעים של החייטים, הם מרשים לעצמם לשאול את השאלה הזו בקול.

אנחנו, אלו שבתוך המחנה פנימה, מתביישים ואף חוששים לשאול את השאלה הפשוטה כל כך - פן יאמרו כי חסרי דעה אנחנו, פן יקטלגו אותנו מחוץ למחנה בני התורה, אבל העם שבשדות שלא שמעו מכל זה, המה ראו כן תמהו, הם מרשים לעצמם לשאול בקול את השאלה המביכה כל כך - המלך ערום??!

השאלה הזו לצערנו ולבושתנו אינה זוכה למענה עניני. נטיית ההמון היא להתלות בדור שלפנינו, לאמור: כך נהגו אמותי, כך נהיגו רבותי, וכך גם אנו נוהגים. במילים אחרות: נכון, המלך ערום, אבל הבעיה היא בנו, אנו לא משכילים לראות את הכיסוי שבדבר, אבל הם - הם ראו מה שאנו איננו רואים.

אלא שהתשובה הזו מביישת אותנו אף יותר מהשאלה! האם **באמת** כך הלכו אמותינו ונשות רבותינו? האם **באמת** כך היינו נראים אך לפני עשרים שנה? **אדרבה, נפתח את אלבומי התמונות ונראה!** האם לפני עשרים שנה אי-מי מבני התורה שמעו על "קאסטם"? הלא הבודדים שהזילו מזהבם אז עבור העגל הזה היו משולי המחנה, והיום? היום זהו הסטנדרט, זהו המותג, והרחוב סוחף שוטף, לבד מיחידים אשר לא כרעו לבעל. כמה היום יכולות לומר כי חובשות הן מה שחבשה אמן כשהיתה בת גילין? יש אף המשטטים לתלות סרחון במרנן הח"ח והחזו"א זצוק"ל, וכי ניסו פעם לבדוק באלו פאות היה מדובר אז? והמצב בתחום הזה רק הולך ומחמיר משנה לשנה.

המצב הזה הוא ללא ספק שורש להרבה קלקולים, כי כאשר מושרש אצלנו שאפשר להשתמש במצות הכיסוי להתקשטות במקום להצטנעות, הרי בזה אנו נתפסים בעיני אחרים ובעיקר בעיני עצמנו - כחברה פשרנית, נהנתנית.

וכלום שותקים. חלק מנכבדי הציבור פשוט חוששים שיסמנו אותם, ושוב לא יהיו דבריהם נשמעים. חלק אחר מנועים מלדבר מחמת נגיעות, יש שנגיעתם מחמת משפחתם - אם מפני נשותיהם ו/או בנותיהם ו/או כלותיהם, ויש שנגיעתם מחמת יצרם. והאמת נעדרת.

זהו אינו נידון השנוי במחלוקת. היום השאלה איננה הלכתית, זוהי שאלה של אמת ושקר. האמת הזו חייבת להיאמר. אולי אתה הרב... תעלה פעם את הנושא לדיון ציבורי, את הלבטים, את התהיות, תכתוב על כך בחן המיוחד שלך, לנסות לעורר ולזעוק את הזעקה הנוקבת בתוך המחנה פנימה - המלך ערום!!!

ואחתום בזה, בתפילה שלא תצא תקלה מתחת ידינו, מנאי, המצפה לישועת השייית

א. ב. ש. קרית ספר

בס"ד. שלהי תשרי תשע"א.

לכבוד הסופר המופלא...

שלום וישע רב!

זה מכבר שהתוודענו לסיפוריך הנפלאים המתפרסמים ב...

מהסיפורים שלך למדתי, שיש בכוחו של סיפור, ובפרט בכישרון כתיבה כשליך, להעביר מסרים דקים גם בנושאים שקשה לדבר עליהם בגלוי, לנגוע בנקודות רגישות ברצוא ושוב, בבחינת שמאל דוחה וימין מקרבת. אני מקדים זאת כדי שתבין מדוע בחרתי לפנות אליך.

הציבור שלנו הוא ציבור נפלא, אלומת אור קטנה בים החושך הגדול, קומץ יהודים השואפים לאחוז בעץ החיים, בתורת אמת, בתוך עולם של שקר. ודוקא משום כך, כל הנהגה שבשקר יסודה אשר הופכת למקובלת בקרב מחנינו הרי היא ככתם שחור על שמלה לבנה, ויש בה כדי להכאיב כאב עמוק בנפש, מה שלא יורגש כמעט כאשר תמצא הנהגה דומה בציבור אחר. הרגשה זו נכונה גם כשמדובר בשקר 'קטן', ק"ו כאשר השקר הוא גדול ובוולט.

כלפי מה הדברים אמורים?

ובכן, ישנו שקר אחד גדול, מהגדולים ביותר בציבור שלנו, אשר לדעתי כל בעל נפש כואב ודואב על כך מאוד. ועלה בדעתי, אולי אתה בכח העצום שבידך, ובכשרון הנפלא שחנך אותך הבורא ית', תוכל למצוא מסילות לציבור היקר והקדוש שלנו, וכבר אתחזק גברא שדברך מתקבלים בלב הקוראים בנועם.

סביב השקר הזה יש כמין וטו לא מוסבר, זהו נושא שממעטים לדון בו במסגרות הרשמיות, ואין כמעט איש ציבור שמוכן לדבר עליו, ומי שמדבר אינו חושף את עצמו בדרך כלל. וכמעט שישנה מוסכמה חברתית שאם דברת על כך - הוצאת את עצמך מכלל הציבור. זה מזכיר לי מה ששמעתי בבחרותי לפני למעלה מעשרים שנה, שאחד מראשי הישיבות ביקש להפקיע את משחק הכדורגל בישיבתו, הוא אמר כי מי שישחק בזה הרי שהוא נורק מהישיבה קודם שיבעט בכדור... להבדיל גם הדבר הזה הוא נתפס כנושא שאין מדברים עליו בציבור שלנו, ואם דיברת - הרי שקודם שדיברת אתה כבר לא שייך לציבור, באופן שאצלנו לא מדברים על כך, ומי שמדבר הוא לא משלנו.

אני מקדים את כל ההקדמות הללו כדי שגם אני לא אתפס כמי שאינו מן היישוב, כי עצם העלאת הנושא הזה במחוזותינו מציבה מיד סימני שאלה: מי אתה? לאיזה חוג, עדה אתה שייך?

ובכן, אני משוכנע שבחושך המחודדים הבנת זה מכבר מהו השקר שעליו אני מדבר. השקר הזה הוא כיסוי הראש אצל בנותינו, מצוה יקרה אשר הפכה בעשורים האחרונים ללעג ולקלס לעיני כל. ואם נקרא לילד בשמו: פאות זמנינו. אני מדגיש - **זמנינו**, כי אין לזה שום שייכות לנידון ההלכתי כלל וכלל, וגם אינו ענין למה שהכרנו לפני עשרים שנה ומעלה. וכל מי שלב רגיש לו עומד ותמה: הלוה כיסוי ראש ייקרא? לאן נעלמה הצניעות החביבה שעליה אמונות בנותינו בבחרותן?

זהו לדאבונינו נמצא לא רק בשולי המחנה, הדבר מושרש אצל גדולים וטובים - כלשונו של מרן עמוד ההוראה שליט"א. סביב הדבר הזה ישנה כמין הסכמה שבשתיקה.

זה מכבר שהדבר הזה הזכיר לי את הסיפור העממי המפורסם על בגדי המלך

"לדעתי, תקנוני הצניעות - בוודאי שהם חשובים, אבל הם בבחינת מקל הליכה לעוור. סימני דרך למי שלא רואה. אבל אדם ער המתבונן מרגיש את הפנימיות שלו, וכשיש פנימיות יש צניעות". (הרה"ג הרב מנחם שטיין שליט"א - מוסף שבת קודש, ואתחנן תשס"ח).

יהודי יקר! אנו זקוקים למפיצים עבור עלון זה (באופן חד פעמי - גליון 45 בלבד). אם ברצונך לסייע בהפצת העלון במקום מגוריך וכד' - אנא השאר הודעה בטל: 02-5378098. תודה רבה.

יו"ל לרפואת חיים נפתלי בן מינקה מינדל בתושחי

אחדשה"ט וש"ת

אשר שאל מעלת כבודו **בענין השימוש של הפלאפון** - דע מעלת כבודו כי כבר כו"כ פעמים עוררתי זה ברבים שאיסור גמור להכניס זה בשעת התפילה בבתי כנסיות וכ"כ באמצע שיעורי דברים, ומכ"ש בישיבות אצל התלמידים. **ועולה על כולם מה שרואים לפעמים נשים חרדיות מדברים באמצע הרחוב בזה וקולם ישמע, היש לך פריצת גדרי צניעות ושפלות גדול מזה, וכן מה שמדברים הנשים בנוסעם באוטובוס, על כל הדברים יש ראיות בהלכה אך דרכי לקצר.**

הריני דו"ש ידידכם מצפה לרחמי ה'

שמואל הלוי ואזנר

(מתוך מכתב בכת"י)